

REGISTERBLAD

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I JÖNKÖPINGS LÄN

NRO06005 SJÖAMÅLEN

Kommun: Aneby (04)

Kartor: 7FSV 7F 1b

Areal: 143 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Kust/havsregion: -

Regionindelning för sjöar och vattendrag: -

Agrara kulturlandskapsregioner: -

Landskapsformer: 2 Sprickdalslandskap & 3 Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Riksvärde

Ås
Kame
Isälvsdelta

Värdeomdöme: Isälvsavlagringen i Sjöamålen bestående av kamedelta med tillförselås har ett stort vetenskapligt värde genom att den kan bidra till förståelsen av deglaciationsförloppet i norra Småland. De välutbildade formerna med branta sidor och imponerande höjder bidrar till det vetenskapliga värdet och ger också området pedagogiska kvalitéer.

Huvudkriterier: A, E

Förutsättningar för bevarande: Nuvarande markanvändning, skogsbruk och i vissa delar åkerbruk, inverkar mycket lite på värdena. Inom området finns flera mindre husbehovstäckter. En fortsatt täktverksamhet kan förstöra värdena. Väganläggningar, utfyllnader, nybebyggelse utgör också hot mot värdena. Tung terrängtrafik kan skada känsliga partier såsom åsar, terrasser etc.

Säkerställande: -

Områdets huvuddrag: Sjöamålenavlagringen ligger i Aneby kommun nära gränsen mot Östergötland. Området ligger vid kanten av den markanta sluttningen mot sprickdalssjön Västra Lägern. Avlagringen ligger i ett stråk av isälvs sediment, vilket följer länsgränsen i nordsydlig riktning.

Berggrunden i området utgörs av en grov-medelkornig, kraftigt rödfärgad smålandsgranit. Graniten bryts som prydnadssten ca 1 km norr om Sjöamålen.

Sjöamålenavlagringen ligger i en öst-västligt gående dalgång. Isälvsavlagringen har i sina yttre delar ett deltaliknande utseende. Trots att avlagringens areal inte är så stor så är höjdskillnaderna inom området imponerande, upp till 40 meter. Genom hela bildningen löper från söder till norr en ca fem meter hög getryggsås. I områdets centrala delar ligger ett kameområde. Terrängen är småkuperad med flera mindre ryggar, kullar och åsar med olika orientering. I avlagringens södra

del finns på var sida om åsen två höga platåer. Platåerna har branta sidor, vilka troligen utgör iskontakter. I en skärning i en av de högsta platåerna kan delaskiktning iakttas. Dessa strukturer och bildningarnas morfologi antyder att isälvs materialet avsattes i sprickor eller på en uppsprucken stagnat is nära den aktiva fronten. Det materialbemängda smältvattnet kom till platsen via den tillförselås som tydligt kan ses i de norra delarna av området.

Vegetationen i och omkring området utgörs av barrskog. Odlad mark finns främst på sluttningen ner mot Västra Lägern. På avlagringen växer huvudsakligen en mogen tallskog av lavtyp.

Anmärkningar: -

Referenser:

Johansson K, 1987: Sjöamålen - en isälvsavlagring. Aneby kommun. En geovetenskaplig dokumentation. Länsstyrelsen i Jönköpings län, naturvårdsenheten.

Waldermarsson D, 1981: Grusinventering Aneby kommun. Länsstyrelsen i Jönköpings län.